

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

មិនឱ្យអ្នកទោសណាម្នាក់ចាកចេញបានឡើយបន្ទាប់ពីបានមកដល់ និងកម្មវត្ថុសលបន្ទាប់ពីបាននាំខ្លួនចេញទៅ

ដោយ ស្តេនស៊ី ហ្វាយដឺ

ថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧

ប្រែសម្រួលដោយ ខែន សុខស្រីនិត

នាព្រឹកនេះ មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ស៊ីលឃី សូតហ្ស៊ីនស្តី បានចាប់ផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីដោយ
អះអាងថា រយៈពេលសែសិបនាទីដែលកំណត់ឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដើម្បីសួរសាក្សីមានរយៈពេល
គ្រប់គ្រាន់ទេ ។ លោកស្រីបានស្នើអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដល់រយៈពេលម្ភៃនាទីបន្ថែមទៀតដល់ដើម
បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។ ចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានជំទាស់នឹងសំណើនេះ ហើយប្រកាន់យក
ថេរីវេលាដែលបានកំណត់កាលពីមុន ។ ប្រធានចៅក្រមបានកត់សម្គាល់ថា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវ
តែប្រើប្រាស់រយៈពេលសែសិបនាទីសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងមូល ហើយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្ប
វេណីទាំងអស់ត្រូវតែចៀសវាងការសួរនូវសំណួរដដែលៗ ឬសំណួរមិនសំខាន់ ដែលធ្វើឱ្យខាតបង់ពេល
វេលា ។ លោកប្រធានចៅក្រម និង ណុន បានបន្តដំណើរការនីតិវិធីដោយសួរសំណួរទៅកាន់ សួស
ធី អតីតកម្មាភិបាលថ្នាក់កណ្តាលដែលបំរើការជាបុគ្គលិកទូទៅនៅក្រោមបង្គាប់របស់ជនជាប់ចោទ កាំង
ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ខូច ។ សួស ធី បានចាប់ផ្តើមធ្វើសក្ខីកម្មកាលពីថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ។ ជាក់ស្តែង
សួស ធី មានតួនាទីរក្សាបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោសដែលត្រូវបាននាំចូលនិងនាំចេញពីមន្ទីរស-២១ ។

ដំណើរប្រតិបត្តិការប្រចាំថ្ងៃនៅមន្ទីរស - ២១ មិនឱ្យអ្នកទោសណាម្នាក់ចាកចេញបានឡើយ បន្ទាប់ពីបានមកដល់ ហើយកម្មវត្ថុសលបន្ទាប់ពីបាននាំខ្លួនចេញទៅ

ការសួរសំណួរទៅកាន់ សួស ធី ដោយលោកប្រធានចៅក្រម ចៅក្រម ខាតវ៉ាយថ៍ និងចៅក្រម
ឡារ៉េន បានផ្តល់នូវព័ត៌មានជាច្រើនទាក់ទងនឹងដំណើរការប្រតិបត្តិការប្រចាំថ្ងៃរបស់មន្ទីរស-២១ បើ
ទោះបីជា សួស ធី បានអះអាងថា គាត់បានដឹងពីដំណើរការរបស់មន្ទីរស-២១ តិចតួចដោយសារតែ
ជាទូទៅគាត់យកចិត្តទុកដាក់តែពីកិច្ចការរបស់គាត់ក៏ដោយ ។ ស្តីពីអ្នកទោសដែលបានមកដល់មន្ទីរស-
២១វិញ សួស ធី បានរៀបរាប់ថា ចំនួននិងការមកដល់របស់អ្នកទោស គឺមានលក្ខណៈខុសគ្នាជា

ប្រចាំ ។ យ៉ាងណាមិញ មន្ទីរស-២១ មិនដែលអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកទោសណាម្នាក់ចាកចេញទៅវិញបានឡើយ ។ បន្ទប់ឃុំឃាំងនៅមន្ទីរស-២១ តែងតែអាចសាងសង់បានជាបន្តបន្ទាប់សម្រាប់ឃុំអ្នកទោស ។ ក្រោយពីការមករបស់អ្នកទោស បុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ដែលបិតនៅក្នុងសម្លៀកបំពាក់ពណ៌ខ្មៅបាននាំគ្នាដោះសម្លៀកបំពាក់អ្នកទោសចេញទុកតែខោក្នុងតែប៉ុណ្ណោះ ។ សួស ធី បាននិយាយថា គាត់មិនបានទទួលឯកសារស្តីពីព័ត៌មានរបស់អ្នកទោសដែលបានមកដល់មន្ទីរស-២១ ដោយផ្ទាល់នោះទេ ប៉ុន្តែគាត់បានទទួលឯកសារទាំងនោះពីថ្នាក់លើរបស់គាត់គឺសមមិត្ត ហី ។

សម្រាប់អ្នកទោសដែលត្រូវនាំចេញ ក្រោយពី សួស ធី បានទទួលបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោសពីថ្នាក់លើរបស់គាត់ ឆ្ងាយមកក៏នឹងនាំអ្នកទោសទាំងនោះទៅកាន់ប្រកបចេញមន្ទីរស-២១ ។ នៅទីនោះ សួស ធី នឹងត្រួតពិនិត្យឈ្មោះអ្នកទោសម្តងទៀតក្នុងរយៈពេលប្រមាណមួយម៉ោង បន្ទាប់មកនាំអ្នកទោសដាក់ក្នុងរថយន្តមួយនៅប្រហែលម៉ោងបួនល្ងាចដើម្បីយកទៅ“កម្ទេច” នៅវាលពិឃាតបឹងជើងឯក ។ កូនក្មេងមិនត្រូវបាននាំទៅសម្លាប់ជាមួយនឹងអ្នកទោសទាំងនោះទេ ។ សួស ធី មិនបានដឹងពីពេលវេលានិងទីកន្លែងដែលសម្លាប់កូនក្មេងទាំងនោះឡើយ ។ ប៉ុន្តែ គាត់គ្រាន់តែដឹងថា កូនក្មេងទាំងនោះបានមកដល់មន្ទីរស-២១ ដោយគ្មានការកត់ត្រាជាឯកសារទុកទេ ។ ខណៈពេលដែលត្រូវបានសួរពីចំនួនមនុស្សដែលត្រូវបានសម្លាប់នៅវាលពិឃាតជើងឯក សួស ធី មិនហ៊ានធ្វើការប៉ាន់ស្មានឡើយ ។ គាត់គ្រាន់តែអះអាងថា គាត់បានធ្វើការ“រយៈពេលមួយម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃ” ហើយម្យ៉ាងទៀតបន្តការងារទាំងនោះបានធ្វើឲ្យគាត់មិនអាចសន្មត់ពីចំនួនអ្នកទោសដែលស្លាប់ក្នុងមួយឆ្នាំ ឬមួយខែបានឡើយ បើទោះបីជាគាត់ជាអ្នកពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោសដែលត្រូវសម្លាប់ក៏ដោយ ។

សួស ធី បានអះអាងថា បុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ទាំងអស់“រស់នៅក្នុងភាពងងឹត” ។ ដោយសារតែហេតុដលនេះហើយ បានជាបុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ទាំងអស់មិនដឹងជាមុនថា កងទ័ពវៀតណាមបានមកដល់ទីក្រុងភ្នំពេញ នៅដើមខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត បុគ្គលិកទាំងអស់ក៏មិនបានរៀបចំគម្រោងដើម្បីបំផ្លាញឯកសារទាំងនោះឲ្យទាន់ពេលវេលាដែរ ។ ខណៈពេលដែលត្រូវសួរពីចំនួនអ្នកទោសដែលបានចាកចេញពីមន្ទីរស-២១ កាលពីថ្ងៃទី៦ ឬ៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧ សួស ធី បាននិយាយថា អ្នកទោសទាំងអស់ត្រូវបានកម្ទេចចោលទាំងអស់លើកលែងតែអ្នកទោសពិសេស ឬអ្នកទោសដែលជាបុគ្គលិករបស់មន្ទីរស-២១ ។ ប៉ុន្តែ សួស ធី បានបន្ថែមទៀតថា គាត់មិនបានដឹងពីការសម្រេចចិត្តសម្រាប់អ្នកទោសទាំងនោះទេ ។ សួស ធី បានធ្វើការឆ្លើយតបស្រដៀងគ្នានៅពេលដែលត្រូវបានសួរពី

សភាពអ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ ។ គាត់បាននិយាយទាំងមិនយកចិត្តដាក់ថា ក្រុមពេទ្យគឺជាអ្នកមាន គ្នាទាំងស្រុងពីសុខភាពរបស់អ្នកទោស ហើយរឿងនេះមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងការងាររបស់គាត់ទេ ពីព្រោះគាត់យកចិត្តទុកដាក់តែពីការងាររបស់គាត់ប៉ុណ្ណោះ ។ បើទោះបីជាពេលដែល សួស ធី ធ្វើ ការត្រួតពិនិត្យឈ្មោះអ្នកទោសដែលត្រូវបានដាក់ខ្មោះនិងចងក្រង ទៅប្រកបចេញមន្ទីរស-២១ក៏ដោយ ក៏គាត់នៅតែនិយាយថា គាត់មិនបានកត់សម្គាល់សភាពអ្នកទោសទាំងនោះទេ គាត់គ្រាន់តែបានឃើញ ថា អ្នកទោសទាំងនោះមានសភាព“ទន់ខ្សោយ”ប៉ុណ្ណោះ ។ ដោយមិនបានផ្ដោតលើសភាពអ្នកទោស សួស ធី គ្រាន់តែរង់ចាំស្តាប់ការឆ្លើយតបរបស់អ្នកទោសនៅពេលដែលគាត់ហៅឈ្មោះអ្នកទោសទាំង នោះ ។ គាត់បានបន្ថែមទៀតថា គ្មានអ្នកទោសណាម្នាក់ដែលមានសភាពឈឺធ្ងន់ធ្ងរខ្លាំងដល់ថ្នាក់មិនអាច ឆ្លើយតបនឹងការហៅឈ្មោះឡើយ ។

សួស ធី បាននិយាយថា ខុប មានសិទ្ធិដើរត្រួតពិនិត្យមនុស្សទាំងអស់ដែលមានវត្តមាននៅក្នុងនិងក្រៅ មន្ទីរស-២១ ។ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបានរកឃើញព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ទងនឹងសិទ្ធិអំណាចនេះ ដែលទាញបាននូវព័ត៌មានស្តីពីការបូមឈាមអ្នកទោស ។ សួស ធី បាននិយាយថា ដំបូងក្រុមពេទ្យនឹងធ្វើ ការស្នើសុំទៅសមមិត្ត ហ៊ី ។ បន្ទាប់មក ហ៊ី នឹងសុំការអនុញ្ញាតពី ខុប ។ លុះត្រាតែមានការអនុញ្ញាតពី ខុប ទើបក្រុមពេទ្យអាចបូមឈាមអ្នកទោសបាន ។ ជាមួយគ្នានេះ សួស ធី បានរៀបរាប់ថា ជួនកាល ខុប បានទៅត្រួតពិនិត្យរោងជាងរបស់មន្ទីរស-២១ ដែលជាដូររបស់ជាងគំនូរ និងជាងចម្លាក់ ។ មាន ម្តងនោះ ខុប ក៏បានមកត្រួតពិនិត្យបុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ដល់ការិយាល័យតែម្តង ។

សក្ខីកម្មដែលមានលក្ខណៈខុសគ្នា និងការសួរសំណួរជាផ្នែក

សហព្រះរាជអាជ្ញាបានចំណាយពេលពាក់កណ្តាលព្រឹកនេះ ដោយព្យាយាមទាញយកការឆ្លើយតបរបស់ សួស ធី ដែលមានលក្ខណៈត្រូវគ្នាជាមួយនឹងព័ត៌មានដែលទទួលបានពីការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើប អង្កេត ។ សួស ធី មិនបានជំទាស់ ឬយល់ស្របជាមួយនឹងព័ត៌មានភាគច្រើនដែលទទួលបានពីសហចៅ ក្រមស៊ើបអង្កេតទេ ដោយផ្ទុយទៅវិញគាត់បានឆ្លើយតបដោយស្រពិចស្រពិលថា គាត់មិនមានគ្នាទី ដឹងរឿងទាំងអស់នេះទេ ។

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងបួនក្រុម បានអនុវត្តវិធីសាស្ត្រប្រហាក់ប្រហែលគ្នាដោយព្យាយាមទាញយកនូវការយល់ស្រប ឬជំទាស់នឹងព័ត៌មានដែលទទួលបានពីសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដែរ ។ ក្នុងករណីសម្គាល់ មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី បានបោះបង់ចោលវិធីសាស្ត្រសួរសំណួរកាលពីមុនរបស់ខ្លួនដោយធ្វើការសួរសំណួរទៅកាន់សាក្សីរៀងៗខ្លួនវិញ ។ ជាលទ្ធផល ការសួរសំណួរបែបនេះបាននាំឲ្យមានការសួរសំណួរជាផ្នែកក្នុងរយៈពេលសែសិបនាទីទៅកាន់សាក្សីតែមួយដែលបណ្តាលឲ្យ សួស ធី ធ្វើការឆ្លើយតបដដែលៗ ដោយនិយាយថា គាត់មិនអាចចាំឈ្មោះនិងមុខរបស់អ្នកទាំងនោះបានទេ ។ នៅពេលដែលមេធាវី ស៊ុលយី ស្កុតហ្សិនស្តី អស់ពេលវេលាសួរសំណួរបន្ត គាត់ក៏បានស្នើសុំឲ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទទួលយកឯកសារដែលមិនទាន់បានបង្ហាញជូន និងសុំឲ្យចៅក្រមសួរសំណួរទៅកាន់សាក្សីពីឯកសារនេះ ។ បើទោះបីជាចៅក្រមមិនយល់ព្រមសួរសំណួរដែលមិនទាន់បានសួរដោយមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅកាន់សាក្សីក៏ដោយ ក៏ចៅក្រមបានអនុញ្ញាតឲ្យ “ដាក់ឯកសារនេះនៅចំពោះ” អង្គជំនុំជម្រះ ។ បន្ទាប់មកទៀត ចៅក្រម ខាតរ៉ាយថ៍ បានបន្តដំណើរការនីតិវិធីដោយសួរសំណួរទាក់ទិននឹងឯកសារនោះ ប៉ុន្តែព័ត៌មានដែលទាក់ទងនឹងឯកសារនេះហាក់បីដូចជាមិនមានសារសំខាន់អ្វីឡើយ ។ តាមរយៈការសួរសំណួរសាក្សីពីឯកសារ ដែលបានប្រគល់ឲ្យដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្រោយពីភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់អស់ពេលសួរសំណួរតទៅទៀតនោះ ចៅក្រមបានអនុញ្ញាតផ្តល់ជូនរយៈពេលសួរសំណួរបន្ថែមឲ្យភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយក្រុម ដែលការធ្វើបែបនេះ ត្រូវចៅក្រមធ្លាប់បដិសេធជួចម្តងហើយ ។ មានតែការសួរសំណួររបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្រុមមួយទេ ដែលបានទាញយកនូវសក្ខីកម្មបន្ថែមទៀតពីសាក្សី ។ ប៉ុន្តែ ការសួរសំណួររបស់ក្រុមនេះគ្រាន់តែបានបង្ហាញថា សួស ធី បានបំរើការនៅមន្ទីរស-២១ ដោយភាពភ័យខ្លាចតែប៉ុណ្ណោះ ដែលការឆ្លុះបញ្ចាំងបែបនេះ គឺជាអ្វីដែលមេធាវីការពារក្តីរីករាយនឹងទទួលស្គាល់ ។

« តើអ្នករីករាយនឹងបំពេញភារៈកិច្ចនៅមន្ទីរស-២១ ដែរឬទេ? »

ការសួរសំណួរទៅកាន់សាក្សីដោយមេធាវីការពារក្តី ការ សារវត្ត បានទាក់ទាញការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំងពីទស្សនិកជនដែលមានវត្តមាននៅក្នុងសាលាសាធារណៈរបស់ អ.វ.ត.ក ។ សំណួរខ្លះមានលក្ខណៈកំប្លែងខុសប្លែកគ្នាដោយបង្កឲ្យមានជាស្នាមញញឹម និងសំណើចពីទស្សនិកជនដែលជាជនជាតិខ្មែរ និងបរទេស ។ សួស ធី បានឆ្លើយតបនឹងសំណួរដំបូងដែលសួរថា « តើអ្នកចូលចិត្តការងាររបស់អ្នកដែរឬទេ? » ដោយ សួស ធី ឆ្លើយថា គាត់មិនចូលចិត្តការងាររបស់គាត់សូម្បីតែបន្តិច ប៉ុន្តែគាត់ត្រូវតែ

បំពេញការងារទាំងនោះ ព្រោះថាបុគ្គលិកទាំងអស់មិនអាចជំទាស់នឹងបញ្ហាបានទេ ។ សំណួរបន្ទាប់ទៀត បានសួរថា “ប្រសិនបើអ្នកមិនចូលចិត្តការងាររបស់អ្នក ចុះហេតុអ្វីបានជាអ្នកមិនចាកចេញពីកន្លែង នោះទៅ?” សំណួរនេះបានធ្វើឱ្យអ្នកគ្រប់គ្នាអស់សំណើច ប៉ុន្តែ សួស ធី បានឆ្លើយតបថា “តើខ្ញុំ ទៅណា?” បើគ្រាន់តែខ្ញុំអវត្តមានត្រឹមតែប្រាំនាទី ខ្ញុំត្រូវបានចំណាំមុខទុកបាត់ទៅហើយនោះ ។ ជាចុង ក្រោយ ការ សារុត្ត បានបញ្ចប់ការសួរសំណួររបស់គាត់ដោយសួរថា “តើបុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ មិន ចូលចិត្តការងាររបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែមិនមានកន្លែងដែលត្រូវទៅមែនដែរឬទេ?” សួស ធី បានឆ្លើយតបថា បុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ទាំងអស់មិនចូលចិត្តរបបខ្មែរក្រហមនេះទេ ប៉ុន្តែគ្មានអ្វីដែលអាចជួយពួកគេឱ្យរួច ដុតពីរបបនេះបានឡើយ ។ ដោយយល់ពីស្ថានភាពការសួរសំណួរបែបនេះរបស់ ការ សារុត្ត បាន ជួយដល់រឿងក្តីរបស់ ខុច បានយ៉ាងល្អ ។ ដោយសារតែ សួស ធី ខ្លាចថ្នាក់លើរបស់ខ្លួននៅមន្ទីរស- ២១ សម្រាប់ ហើយថ្នាក់លើរបស់ សួស ធី ក៏ខ្លាចថ្នាក់លើរបស់គាត់ក៏ ខុច សម្រាប់ ដូច្នោះហើយបាន ជាយើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា ខុច ខ្លាចថ្នាក់លើរបស់គាត់សម្រាប់ដែរ ។ សួស ធី បាននិយាយថា រាល់ សកម្មភាពទាំងអស់បានកើតឡើងដោយសារតែថ្នាក់លើជាន់ខ្ពស់បំផុតរបស់បក្ស ។ មិនថាថ្នាក់លើចេញ បញ្ជាអ្វីក៏ដោយ ក៏អ្នកនៅក្រោមបង្គាប់ទាំងអស់ត្រូវតែធ្វើតាមទាំងអស់ ។ ប្រសិនបើនរណាម្នាក់ហ៊ាន មិនគោរពតាមបញ្ជាអ្នកនោះដឹងថា ទណ្ឌកម្មធ្ងន់ធ្ងរនឹងកើតមានភ្លាមមកលើរូបគេ ។